

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÒDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI.

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.

NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18.

LA NIT DE SANT JOAN

À FORA Y À CIUTAT.

La de sant Joan es la nit cantada pels poetas. Aquella poesia dels camps y dels poblets de menos de 200 vehins: aquella poesia que 's complau davant de uns paisos, uns pastors y unas pastoretas que semblan trets de un vano: aquella poesia mansa y aparatosa que no sent los cors que baten, ni 'ls cervells que bullen, ni las passions qu' explotan; que no véu los pobles que sufren, ni s' apercebeix de las histèricas riallas de un sigle desordenat y plé d' anacronismes, s' encanta davant de la resplandor de una dotzena de fogatas, y canta la serena nit de Sant Joan, com l' únich moment de l' any capás de tenir poesia.

Las fogaradas brillan: en lo caliu se torran las cabessas d' alls: los fadrins y las nenas ballan la sardana entorn de la foguera; la lluna desde 'l cel escampa sa llum esblanquehida platejant la corrent del riu y omplint de indefinible misteri l' ampla planura.

«Amoretas ván y venen; cantadas venen y ván; ay las altrás nits no tenen lo que la nit de Sant Joan.»

(Perdónime: en una nit aixís, per compte de ratllas en prosa, 'm surten redondillas.)

Donchs sí: aquells poetas descriuhen la donzella que

á mitja nit tira afanyosa un ou dintre de un gibrell d' aygua, per endavinar lo seu porvenir en la capritxosa figura que forman los fills del rovell.

A l' una l' hi surt un tumbol: aixó vol dir que 'l xicot se l' hi morirà avants de complirli la paraula.

A l' altra se l' hi forma un barco: será mariner.

A n' aquesta un pom de flors: será 'l regalo que l' hi farà.

A n' aquella un capellá: lo seu porvenir es lo de ser majordona. ¡Que Déu n' hi doret! De pitjors n' hi há.

Mentrestant la mare que té un fill trencat, obra 'l tronch de un roser á las dotze de la nit de Sant Joan, y fá passar per entre mitj lo cós de la criatura, consensuada de una curació infalible.

Nit de supersticions.... pero per molts la superstició y l' ignorancia es la poesia.

Lo més característich de la festa es sens dupte la gitana, aquella que 'us pren la má y per dos quartos no més vos diu la bona-ventura.

Ella sab lo que será de vosaltres: ella 'us diu si una rossa ó una morena está morintse per un jove: vos assegura que á vinticinch anys tindréu una malaltia: vos parla de que 'us volen mal, y 'us prevé de que no 'us fihéu de un company de pel roig.

A las nenas, particularment, los ho endevina tot: que volen casarse, cosa en lo qual no las enganya: que tindrán un marit riquíssim, lo qual ja es una mica més difícil; y que serán mares de set ó vuit angelets, un dels quals arribará á ser bisbe.

Ja 'u veuhen: per una pessa de dos, no pot donarse més.

Aixís passa la nit de Sant Joan en los poblets de fora, ahont se conserva més viva que á la ciutat la tradició pagana de celebrar l' entrada del solstici d' istiu ab grans fogueras.

A la ciutat tot se perturba: las fogueras están prohibidas, si 'l carrer es estret, porque podrian calar foch; y si es ample, com los del Ensanche, porque 'ls arbres se perjudican. Sols per las montanyas vehinas se 'n veuhen algunas com llumets de cuina.

La gent surt y 's passeja. Los aragonesos y 'ls valencians, que treballan de peons, ván ab la guitarra: los barcelonins tots serios cap al Passeig de Gracia. Los teatros d' istiu se gastan ab llums á la fatxada una part del ingrès extraordinari que obtenen. Ja no 's balla entorn de la fogata, sino dintre de l' embalat. No 's menjan alls al caliu, sino rosquillas y cocas.

Los cafés treballan fins á las tantas de la matinada: las taulas d' aygua y anis no s' entenen á rentar copas: en molts punts hi ha empentas, y entre las empentas, com aquella nit no en vá tothom olvida l' hora, desapareix algun relloj de la butxaca de l' ermilla del seu propietari.

Tot dejenera: tot pren un caràcter distint.

Dé la gitana que diu la bonaventura por dos quartos ningú 'n fá cas: vá bruta y desmarxada y tothom se 'n aparta.

Pero no 'us penséu: la afició á saber lo que ha de succehir no há desaparecut ab lo crèdit de la gitana. La superstició existeix sempre: la tonteria dels homes la sustenta, y no ha fet més que cambiar de forma.

La gitana de la ciutat s' ha tornat la dona que viu en un pis posat ab luxe y que tira las cartas ó passa per sonàmbula. Es ella la consultada y la venerada. En la seva casa hi vá la pobre obrera y la gran senyora; la nena que vol casarse y la casada que té zelos: lo descregut y 'l neo.

Dels seus llabis depen la pau de molts families. ¡Ay, si arriba á dir: «Lo seu marit té un tráfeh y busca l' ocasió de envenenarla!» ¡Ay, si arriba á exclamar: «No se 'n fihí del jove que la festeja: vá per mals intents!» Las sevas prediccions son articles de fé, y no 's necessita que sigan fetas en la nit de Sant Joan, porque 'ls tontos las trobin exactas.

Y aquells que ván á consultarli 'l seu estat de salut? Y aquells que no més ensenyantli un estrenyapcaps del malalt, averiguan que tot depén de la sanch, y compran l' elixir que 'ls facilita l' embaucadora?

¡Horrorisa pensar ab tals mistificacions y semblants escándols!

Aquí está la poesia del sigle. No en la nit de Sant Joan, passada a fora, sino en tot l' any, passat á dintre.

Alló es un idili, sempre un idili: aixó en cambi 'ns ofereix, al costat del sainete grotesch, la sangrenta tragedia.

P. DEL O.

LO BARRET DE COPA.

A MON ESTIMAT AMICH N' EDUART NOVELL.

TRADUCCIÓ.

Lo barret de copa es una prenda veneranda, que apesar de las molts y variadas transformacions que ha vingut experimentant desde temps immemorial lo vestit de l' home, y apesar de la munió de hetxuras més ó menos elegants en que 'ns han presentant altres molts classes de barrets, permanece impávit, y crech que hi permanixerá pels sigles dels sigles, exercint son incompreensible domini sobre nostres caps.

Ningú sab qui fou son sabí, previsor é inspirat inventor, com tampoch sab ningú, qui fou lo primer que arrostrant tots los perills y totas las parauladas, s' atreví á tirar-se al carrer ab la responsabilitat d' aquella estranya exhibició.

L' origen del barret de copa es com lo de molts

fortunas; se guarda entre tenebras, ó 's pert entre las sombras dels temps.

Y apesar de tot aixó, precis es convenir en que 'l barret de copa s' ha convertit en un article de primera necessitat. Privéu á un nuvi de la trona flamant lo dia de sas esposallas y tindrén un home aturidit y desesperat; y molts n' hi haurian que apesar d' esperarlos en la parroquia la nuvia, 'ls testimonis, los amichs, la sogra y fins la felicitat, no tenint barret de copa ab que presentarse, renunciarian á la boda y hasta 's veurien capassos de clavarse un tiro sota las barras.

Sense 'l barret de copa, no 's pot assistir á un enterro, ni á un bateig, ni á un casament, per no acreditarse de ser un pelacanyas ó un mesqui; sens ell un metje pert la gravetat que li es peculiar per sa profesio y deixa d' inspirar lo respecte ab que solen ser distingits.

¿Quin aspirant á empleat solicita una credencial sens mostrar en sa mà esquerra un barret de copa, mentres ab la dreta allarga 'l memorial en que ván estampadas sas aspiracions?

¿Qui saluda á una senyora, sens oprimir ab los dits pulgar é indice aqueix tros de cartulina forrada de pella que la costum senyala ab lo nom d' *ala*?

Ala: aquest nom té, no obstant, perfecta explicació. Cada barret de copa costa quatre ó cinch duros; y cada quatre ó cinch duros son una ala del cor, y veus aquí esplicat lo nom que 's dona á aquesta continuació de la visera.

Cada cop que reb nostre barret de copa, ressona en nostre cor; cada gota despresa dels historichs, y ja, afortunadament, escassos, canalons, al caure sobre la plana superficie de nostre cubertora, sembla que 'ns dona en lo cervell é involuntariament baixém lo cap; 'l honor d' un home molts vegadas se concentra en un barret de copa; se sofreix una trepitjada, 's tolera un cop de colze; pot ferse 'l desentés á una frasse més ó méns grossera; pero un xafament de barret de copa, no te explicació possible; un xafament no 's remedia més que ab un desafio, ó ab un altre barret nou.

Per altra part, aqueix fragment de xemeneya dona importancia als homes, quan es nou, y disminuheix las aspiracions de son propietari, quan, prenent aquell característich color d' ala de mosca, tracta, en vá, d' amagar lo vell de son naixement.

Pero vell y tot, encare serveix d' alguna cosa; los drapaires, no solzament l' admeten com á moneda corrent, sino qu' hasta 'l buscan ab goig y fruició; los cómichs lo guardan com rel-liquias, y barret de copa hi ha que per si sol representa un tipo acabat, y ha alcançat més y majors aplausos, que la millor quintilla d' en Zapata ó 'l més terrorífich drama del Eche-garay.

Y no sols dona importancia, si que també causa respecte é inspira confiansa.

No t' has trobat retirarte á altas horas d' una freda nit d' ivern, y al travessar un fosch y solitari carrer, sentir detrás dels teus, los talons d' un altre soci que, casual ó intencionadament, ajusta son pas al teu, avansant ó retrassant ab rapides la seva marxa?

De segur que sí:

La primera idea en cas semblant, es la de prevenir un fracás, posant á salvo la capa y 'l rellotje, y per resistir l' atach, lo esencial es coneixe l' enemich. Donchs bé, si la llum d' un fanal pròxim dibuixa en lo carrer la sombra de nostre supost *ratero*, ó si al girar dissimulada ó instintivament la vista, advertim sobre son cap un barret de copa, los duptes s' acaban, los temors desapareixen y sens cuidarnos ja d' ell, continuém tranquilament nostra marxa, donant per absolts lo cronómetro y la capa. Y es que sens saber perquè, tenim la intima convicció de que un cap criminal, no cab dintre de semblant barret.

Tot aixó prova d' una manera palmaria la trascendencia d' aquesta prenda.

Lo barret de copa es, y podém nomenarlo aixís, lo pedestal sobre 'l qual descansa la civilisació del sigle XIX y lo primer esglahò de la escala, que á través dels temps, ha de conduhirnos al sigle XX.

BALDOMERO ESCUDÉ VILA.

LA OCASIÓ.

Un curtíssim moment á voltas torna la cosa més difícil en senzilla.
Quantas virtuts no foran destrossadas tant sols sent pantalons lo qu' es faldilla!

C. GUMÁ.

DOLORA.

Aquí hi ha estafas, allí hi ha infamias, allí oprimeixen, aquí atropellan, aquí deshonran, allí assassinan, allí afusellan.

A dalt tremolan, abaix s' exclaman, aquest suspira y aquell se queixa, y entre aquest tráfeh... un pobret ángel té humor de neixe.

C. GUMÁ.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

La temporada d' istiu va marxant vent en popa; aixís pels teatros que duhen bona carga y molts passatjers, com pels que van en lastre. Aném á ressenyar las novedats de la senmana:

La companyia d' opereta bufa francesa, després de *Le petit duc y la Petite mariée*, ha posat en escena *La belle Helene* que han sortit bastant ajustada y ha sigut molt aplaudida.

Los bufos Arderius no tenen encare necessitat de cambiar. *Los sobrinos del capitán Grant* continuan dominant entradas. Hi ha nebots que heretan del oncle; aquí al revés: lo tio Arderius hereta dels nebots.

—*Al que Dios no le da hijos*, deya un bufo, Ramos Carrion *le da sobrinos*.

Ja podrian estar contents de tenirne uns quants com aquestos, cada temporada.

Al Tivoli ja no passen lo *Rosari* cada nit, y aixó qu' era un rosari ab música.—Las bonas costums van perdentse.

*
**

Estrenos:

Al Retiro han posat en escena una pessa en prosa arreglada del francés que dú 'l titol *De cap á mar*. L' argument está tallat segons la moda de Paris, y va vestit ab una bona profusió de xistes y agudesas no tots del mateix valor y del mateix color. N' hi ha de verts, pot ser una mica massa. No obstant es precis dirho: aném á entrar al temps de la calor; la pessa té frescura y 'l públich riu.

També s' ha estrenat allá mateix lo ball *Sorpresa y engaño*. Hi ha menos combinacions qu' en los anteriors; pero un cambi de vestits produheix efecte, y la bailarina Sra. Canetta hi está admirable.

—*Signorina: con voi, io tiraria una canetta all' aria!*

*
**

Lo coronel Boone y 'ls seus lleons ja se n' han anat de Barcelona.

En cambi han vingut al Circo Equestre de la Plassa de Catalunya dos salvatjes, hotentotes pintats ab fum d' estampa que 's distingeixen verdaderament per l' extravagancia dels seus exercis.

Tocan violins y violons: se donan clatelladas y castanyas al natural; ballan un difícil zapateado ab esclops, se desafian y treuen dos gossos admirables. Dos gossos gimnastas y bailarins que no deixan res que desitjar, y cada nit tenen una ovació.

Pròximament se presentarà en Pierantoni ab los vuit caballs amaestrats que diu que son una cosa molt notable. Ja 'ls ne faré dos quartos la senmana entrant.

N. N. N.

LA MONEDA DE L' HISTORIA.

ANÉCDOTAS DE HOMES CÉLEBRES.

Lo general Mouravieff vá ferse célebre en Europa per las sevas horribles crueltats, y especialment, per las que vá exercir contra la vensuda nació polaca.

Estava aquest general morintse y cridá á un confessor.

—¿Perdonéu als vostres enemichs? vá preguntarli 'l confès.

—No tinch enemichs, respongué Mouravieff ab véu apagada.

—Qué no teniu enemichs!... exclamá admirat lo confès. ¡Un home com vos no té enemichs!

—No, contestá 'l general, per la senzilla rahò de que aixís que he sapigut que 'n tenia un l' hi fet fusellar.

Berlioz, lo célebre crítich y compositor francés, vententse desconegut y poch apreciat, exclamá un dia:

—En aquest mon, per tenir celebritat, lo millor pedestal es una tomba.

Cham, l' espiritual dibuixant, arrebatat fá poch temps per la mort á las arts francesas, era home de acudits xistosíssims.

Un dia un amich que havia anat á dinar á la casa del artista, al seure's á una cadira la trencá, y l' endemá, per indemnisar á Cham, l' hi enviá un magnífich silló.

Cham l' hi doná las gracias enviantli la següent carta:

«Gracias, amich meu, del teu hermós envió. Ja pots tenir la seguritat desd' are de que d' aquí en avant sempre que 'm vindrás á veure, si á casa hi ha una cadira tronada y á punt de rompre's, aquesta será per tú.

Repeteixo las gracias.

CHAM.

P. S.—L' altre dia encaixant ab tú, se 'm vá rompre un guant; ¿no podrias enviarme'n un parell de nous?»

Romea, l' eminent actor, se trobava un dia casualment en un poblet del interior de Castilla, ahont hi funcionava una companyia de cómichs de la llegua.

Lo primer galan vá tenir una indisposició: s' havia anunciat «*El hombre de mundo*» y la funció anava á suspendre's, quan en Romea, obehint á un capritxo de la seva fantasia, s' oferí per sustituirlo. Los cómichs van rebre aquest oferiment, boigs d' alegria.

Prepentse en Romea la cosa á broma, comensá á representar ab gran descuit, y 'l públich arribá á xiularlo.

Desde llavors, cremat, volgué ferho bé; y com més esforços feya l' actor, més creixia la indignació, del públich aumentantse 'ls xiulets, fins que la funció tingué de suspendre's, aconsellant l' arcalde á n' en Romea que toqués lo dos del poble, si no volia ser victima de una desgracia.

Y en Romea, may més vá poder sentir parlar de la gent de aquell poble.

LLETRETA.

Tothom predica—lo que no creu.

—Hi ha en catalá algun refrán Plé de sentencias molt bonas.
«Es lo món un món de monas»
Diu un d' ells del món parlant.
¡Vaya una vritat més gran!
La part baixa 's riu de l' alta;
Aquest fingeix que s' exalta
Y per sota del nas riu,
Y ningú fá lo que diu
Y á la vritat tothom falta.

—L' adagi ho diu, senyó Andreu:
«Tothom predica—lo que no creu.»

—Tal veurás que, solteró,
Y ab pretensions de sant home,
No vol par ar, ni per broma,
Del dimoni tentadó
(Com ell diu) qu' es perdicó
Dels mortals, aixó es: la dona,
Y quan méns un s' adona
Sent á dir tot d' un plegat:
«¿Sabs fulano? ¿S' ha casat!»
Y quants cops no ab la més bona!

—No 'n fassi cas, senyó Andreu:
«Tothom predica—lo que no creu.»

—Mossen Jaume, es sacerdot
Tant religiós y de fé,
Que quan la quaresma vé
Lo dejuni sobre tot
Predica ab gran esbalot
Desde la reixa y la trona,
En tant qu' ell, qu' aixó pregona,
Sens teme 'l peccat mortal,
S' atipa hasta 'l punt de dalt
De bons talls y vianda bona.

—Sempre s' ha vist, senyó Andreu:
«Tothom predica—lo que no creu.»

—¿Véus aquest? Era carlista
Per la guerra dels set anys,
Mes, cansat de desengany,
Vá passarse á progressista,
Luego fou amadeista,
Liberal, restauradó,
Y are, al fi, tip de turró,
Crida sí 'ls partits d' Espanya
En lo seu plan de campanya
Posan modificació.

—Uy, que n' hi han, senyó Andreu:
«Tothom predica—lo que no creu.»

—Y aquell que promet milloras
Perque 'l fassan diputat;
Y aquell home afeminat
Que 's burla de las senyoras;
Y las nenas tentadoras
Que al veure un jove 'ls fá por;
Y 'l menestral, y 'l senyor,
Per últim, la terra entera,
Cada qual á sa manera
Al refrán dona vigor.

—Es la vritat, senyó Andreu:
«Tothom predica—lo que no creu.»

—Per 'xo dich que hi ha algun refrán
Plé de sentencias molt bonas,
Pero en aqueix món de monas
Son poch los qui cas ne fan.
Y es aixó vritat tan gran
Que ningú s' hi pot sustreure,
Y així al que ab Déu no vol creure,
Com lo sabi ó 'l pretenciós,
No hi dongan voltas, senyós,
Tot quant diuen, ho fan veure.

—L' adagi ho diu, senyó Andreu:
«Tothom predica—lo que no creu.»
RAMON CASAS.

ESQUELLOTS.

La mort de un artista es sempre sensible. Pero si entorn de la tomba del difunt s' hi reuneix l' amistat per rendirli un carinyós obsequi, lo dol que causa la mort, ofereix un consolador aspecte. ¿Volen ferse cárrech de lo que valia, en Simon Gomez? ¿Volen coneixe 'ls amichs que l' estimavan? Donchs vajin á ca 'n Parés del carrer de Petritxol.

Lo que valia en Gomez ho trobaran testificat en una quarentena de quadros alli reunits, en los quals hi brillan aquelles sólidas qualitats que feyan d' ell un admirable continuador de la bona escola espanyola. Entre ells hi ha 'l que va deixar comensat quan la mort va sorprendre'l: *Colon explicant sos projectes á Isabel la Católica*. ¡Quina tristesa produheix una vida de gloria y d' esperansa bruscamment interrompuda!

Si 'ls amichs l' estimavan ho declaran més de 90 produccions artísticas, cedidas á la viuda y fills de 'n Gomez pera ser rifadas. Entre ellas n' hi ha de verda-der mérit, y bèn dignas de ser disputadas, com ho son, per un públich numerós que acut á la tómbola.

L' altre dia al Circo Equestre per compte de anuncis ab cromos repartian rodets de fil dintre de una capseta molt elegant.

Jo vaig estar observant la cara de las senyoras al obrir la capseta. Dugas impressions molt distintas los hi produhia 'l regalo.

Creyan algunas que 'l contingut de la capseta eran pastillas, y al trobarse ab dos rodets de fil feyan una mueca de desagrado. Las otras los rebian ab marcada alegría.

Ab aixó 's varen coneixe las que cusan y las que no cusan.

Un desafío:

Se tractava de saber si Andalusia era millor que Catalunya y un andalus y un catalá molt coneguts en los circuls de la *gomme*, van proposarse de paraulas, acordant ventilar las sévas diferencies á trompada seca.

Se nombraren padrins, y trasladantse á la carretera de Sarriá va comensar la brega. Lo resultat de la brega, vull posarho en vers:

«L' un ab un ull de vellut,
l' altre tot amasegat;
aquest dihent:—«Es vritat»
y aquell:—«Estich convensut.»

Los lladres dias endarrera van penetrar dintre de un convent de monjas de Murcia.

Y davant de l' algarabia que van moure las religio-sas, los lladres van tenir que fugir sense poder lograr la seva feta.

¿No 'ls sembla veure la guinéu ficantse dintre de un galliner?

Al embaixador d' Espanya á Marruecos l' hi han donat l' *encomenda* de Isabel la Católica.

A un moro donarli una creu católica; la veritat es pitjor que donarli un tall de llangonissa.

Hi ha homes de sórt.

Neix Tamberlik y la naturalesa l' hi dona una véu brillant.

Segueix lo mon y per tot arréu l' omplan d' aplausos. Se fa vell y se 'n va á Madrid, y allá encare 's contentan ab aquelles ruinas venerables.

Y l' antich tenor pren per Espanya una predilecció especial; no se 'n mou: ne fa sa segona pátria, y aquest dia trobantse á Santander compra un bitllet de la rifa de Madrid y l' hi tocan 400.000 rals.

Vels'hi aquí perque no volia moure's d' Espanya.

Demá, dia de Sant Joan, la primera corrida de la temporada.

Diumenje vinent la segona.

En la de demá toros de Cartiquirri; en la de diu-menje Campanillas.

En l' una y l' altra *Bocanegra* y *Gallito* matarán los toros.

Ja 'ns hi veurém, senyors; y en lo número que ve tindran revista.

Lo bisbe de la Seo de Urgell ha publicat una pasto-ral que 's llegeix desde dalt de totes las tronas del bis-bat, excomunicant á la *Campana de Gracia*.

Sr. Bisbe: ¡jo també 'n vull!... Per la mor' de Deu, excomuniquis encare que no siga més que una mi-queta.

Llegeixo en un periódich de Valencia:

«Set senyoretas han obtingut en los exámens del Institut las millors notas en las asignaturas de Mate-máticas, Llatí, Geografia, Historia d' Espanya é Histò-ria universal.»

Jo 'ls dono l' enhorabona.

Pero 's necessita al ménos contrarrestar aquesta in-vasió de las donas, fent que alguns homes aprenguin de cusir, brodar y tallar uns calsetets.

A veure. ¿No hi há cap costurera que s' encarregui d' ensenyarme aquestas menudencias?

Encare no se n' ha anat cap á Port-breton lo vapor *India* y ja 's diu que 'n vindrá un altre á rellevarlo en las ayguas del nostre port.

Aquest altre vindrá carregat d' armas y portant á bordo una torre blindada, que sens dupte té un fi molt católich, ja que 's tracta de una empresa católica, apostólica, romana colonisadora.

Será una especie de trona per dirigir als salvatjes oracions dominicals y pláticas morals y religiosas.

Y per aficionarlos més als misteris de la nostra re-ligió, avants de batejarlos ja 'ls hi enviarán *confits*.

Lo *Brusi* criticava amargament las tendencias del primer número de l' *Ilustració Catalana*, perque en ell hi há una gran lámina, copia d' un quadro, que re-presenta á un caballero jugant á cartas ab un frare.

Verdaderament es sensible aquesta falta de propietat. Los freres no jugan á cartas, sino á la morra.

Dos ecos dels exámens:

Un alumno de notaria s' examina, y 'l catedrático l' hi pregunta:

—¿Qu' es compromís?

Resposta del alumno:

—La situació en que 'm trobo per contestar á la pregunta.

Un altre s' examina de lleys y l' hi preguntan:

—¿Qu' es *enfiteusis*?

L' alumno 's queda pensatiu y al últim exclama:

—Tal vegada 'l tribunal s' equivoca. Jo m' examino de lleys y no de medicina.

QUÈNTOS.

Un amich meu va escriure un drama sobre 'ls *Co-muneros*.

En l' últim acte 'ls héroes Padilla, Bravo y Maldona-do estaban en la capella á punt de sortir camí del pa-tibul. Era una escena molt patética.

Un dia va llegirlo á un empresari, y després d' es-coltarla atentament va exclamar:

—M' agrada molt, tot, menos lo final. Al meu en-tendre en Padilla, en Bravo y en Maldonado no hau-rian de morir. Veji si pot arreglarho y l' hi posaré desseguida.

—Lo que son las cosas! exclamava un senyor molt religiós, en una tertulia. ¿Coneixiau á l' Isabel? ¿Vos recordéu de 'n Parera?

—Si, l' hi responian.

—Donchs com que ja feya temps que s' entenian, á pesar de que ella era casada. fa tres dias que van fugir.

—¿Van fugir!

—Si senyors: ja veurán; van pendre 'l tren... y com qu' ella era una dona adúltera, lo tren va descarrilar, y no va haberhi més que dugas victimas.

—¿L' Isabel y en Parera?

—No: 'l maquinista y 'l fagonista.

Després de sis anys de matrimoni 'l Sr. Batllori va tenir un fill, y estava boig de alegría. Lo part va anar ab tota felicitat.

Precisament pocas horas després va presentarse un desconegut á casa seva preguntant:

—Escolti, ¿que no hi fora 'l Sr. Batllori?

Y en Batllori, plé de satisfacció, va respondre:

—¿A quin Batllori demana, al pare ó al fill?

Arriba un tarambana á casa seva ab lo barret tot abonyegat, un ull de vellut, la cara tota esgarranxada y un brás trencat.

—Ay Jesús, Deu meu, exclama la seva dona al veu-re'l y are ¿d' hont vens?

—De hont vols que vinga? De una reunió de amichs.

Duyan á enterrar á un home molt considerat y se-guia l' enterro un acompanyament numerós.

Al arribar al cementiri, com de costum un amich va encarregar-se de pronunciar un discurs laudatori del difunt, y després d' encomiar en gran manera totes sas bonas qualitats, digué:

—Un home tant bó, tan amable, tant honrat, jo no l' hi sé més que una falta; pero que voléu ferhi, fins lo sol té tacas.

Gran ansietat en lo auditori.

—Si senyors, continuá 'l orador: una falta peñta, insignificant; pero que no puch callarla, perque enca-re crech que té esmena. Sapiguéu tots que 'l nostre desgraciat amich un dia va demanarme 50 duros, los hi vaig deixar, y s' ha mort sense tornar á parlar-me'n. Aquesta falta ja hi dit que té remey: si tots érau amichs seus y estimavau la seva memoria, passéu un guant, reculliu 50 duros y torneume'ls en nom d' ell.

—¿No véus aquest ganivet? deya un antiquari á un amich seu, té més de doscents anys.

—¿Sembla impossible responia l' amich examinant-

lo ab atenció. Sembla impossible qu' estiga tant bèn conservat. Qualsevol diria que surt de la botiga.

—Jo 't diré, l' hi observava l' antiquari: fa dos anys que vaig mudarli la fulla, y are un més endarrera vaig ferli cambiar lo mánech.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

—«Portam la capsula del tot que 'n pendré una miqueta.» deya un neo molt devot á sa muller, la Pepeta. Després una *dos primera* ab un bossinet de pá y m' acuytaré á brená que moosen Pau ja m' espera.

CAMPANER.

II.

Lo tres dos de poble á poble ja en lo tot de l' Univers va extingintse; y ¡cosa hu doble! are tots troban ignoble qu' existis, sense parés.

PAU SALA.

ENDEVINALLA.

Soch feta de pasta y reyna he sigut, soch un nom de dona: si no 'u sabs, ets ruch.

NOY DEL CASTELLÀ.

CONVERSA.

—Diu que 't casas, Pau?

—Sí, noy.

—Ab qui?

—Ab una que sempre 's cansa.

—La del Tano?

—No.

—Ja 'm penso ab qui: veyam, de qué fa 'l seu pare?

—Búscan.

JOAN DE LA CABBASSA GRAN.

QUADRAT DE PARAULAS.

Sustituir los pichs ab lletras de modo que horisontal y verticalment digan la primera ratlla lo nom de una ciutat de Catalunya; la segona lo nom de una herba; la tercera un riu de Russia y la quarta lo que fa la sal.

NOY DEL CASTELLÀ.

TRENCA-CLOSCAS.

L' Adela té l' arrós.

Ab las anteriors paraulas formar lo nom de una sarsuela catalana.

JOAN DE LA CABBASSA GRAN.

ANAGRAMA.

Un ricatxo molt primer té colocada al despaig una *dos* que representa la vista del tres total, qu' es capital de ugas islas ricas, hermosas y grans.

PEPET BOLLANT.

GEROGLIFICH.

Gotas, gotas, gotas, gotas, gotas, gotas, gotas, gotas, GOTAS GOTAS GOTAS Gotas

FA

NUNCI

RI.

PALÉ DEL REFOCH.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª—Papiol.
2. IDEM 2.ª—Refredada.
3. SINONIMIA.—Canonje.
4. MUDANSA.—Dick, Vich, rich, xich.
5. TRENCA-CLOSCAS.—Terragrossa.
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Carretera.
7. CONVERSA.—Sarassate.
8. GEROGLIFICH.—Si vols esse respectat, respecta tú primer.

LA BONAVENTURA.

—Tindrás sort, gana y dinés
y en quan à gràs sempre igual;
pero 'l qu' es de concejal
ja no te 'n farán may més.